

Nr 243.

Godkänd av första kammaren den 27 maj 1933.

Godkänd av andra kammaren den 27 maj 1933.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under rubrik "Utgifter för kapitalökning" gjorda framställning om anslag till vattenkraftslånefonden jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 96.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 3 januari 1933 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1933/1934 har Kungl. Maj:t (punkt 28, av det vid propositionen under rubrik "Utgifter för kapitalökning. Bil. 2" fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för vattenkraftslånefonden för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till behandling förehaft två likalydande motioner, (I: 153 och II: 366), vari hemställts, bland annat, att riksdagen måtte besluta, att å lånebelopp, lyftat ur vattenkraftslånefonden, skall erläggas årlig ränta med högst 4 procent; samt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att statskontoret tilldelas befogenhet medgiva uppskov med kapitalamorerering av lån ur fonden, därest särskilda skäl därtill äro och så ske kan utan att lånens återbetalning äventyras.

Över motionerna har riksdagens vederbörande utskott i vederbörlig ordning införskaffat yttranden från statskontoret samt fullmäktige i riksgäldskontoret. Beträffande innehållet i sagda yttranden får riksdagen hänvisa till statsutskottets utlåtande nr 96.

Under nuvarande tidsläge måste det självklart mer än eljest framstå som önskvärt att kunna främja utbyggandet av kraftverksanläggningar, i den mån ekonomiska betingelser härför i övrigt föreligga. Med hänsyn till förefintliga reservationer och inflytande amorteringar torde emellertid en ytterligare kapitalökning av 200,000 kronor vara tillräckligt för att tillgodose de å vattenkraftslånefonden under budgetåret 1933/1934 uppkommande utlåningsanspråken. Riksdagen har alltså ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Vad därefter angår de motionsvis framförda kraven på sänkning av den nuvarande räntan och medgivande av uppskov med kapitalamorerering å lån från vattenkraftslånefonden, kan riksdagen helt ansluta sig till de av riksgäldsfullmäktige och statskontoret anförda synpunkterna.

Med hänsyn till att nuvarande medelräntefot å utestående statslån (de i statens järnvägar nedlagda undantagna) är 4.55 procent, synas alltså, som riksgäldsfullmäktige och statskontoret anført, skäl föreligga för viss sänkning av räntan å lån från vattenkraftslånefonden och andra lånefonder, där ränta för

närvarande utgår med 5 procent. Frågan bör emellertid ej nu lösas enbart för vattenkraftslånefondens del utan förutsätter en mera allmänt lagd utredning, varom riksdagen ansett framställning böra göras hos Kungl. Maj:t.

Eftergift i fråga om betalning av lån från de statliga lånefonderna kan enligt 1929 års riksdags bemyndigande meddelas av Kungl. Maj:t eller härtill av Kungl. Maj:t förordnad myndighet. Detta bemyndigande omfattar så väl anstånd med gälds betalning som ock eftergift härav helt eller delvis. Bemyndigandet avser dock enligt ordalagen allenast fall av gäldenärs eller löftesmans obestånd. Särskilt under nuvarande krisläge, vilket, såsom känt är, kräver utomordentliga åtgärder för att minska näringslivets svårigheter, torde kunna förekomma, att även i andra undantagsfall betalningsanstånd bör lämnas, om exempelvis härigenom en driftsinställelse kan undvikas. Inom bankverksamheten och övrig privat verksamhet torde sådana betalningsanstånd i viss utsträckning tvingats fram av tidsförhållandena. På sätt statskontoret antytt, måste emellertid dylika anståndsfrågor behandlas praktiskt och utan alltför stor omgång. Fog synes alltså föreligga för att det av 1929 års riksdag givna bemyndigandet så tillvida utsträcket, att betalningsanstånd jämlikt nämnda bemyndigande må meddelas även i fall, då dylikt anstånd ej påkallas av gäldenärs eller löftesmans iråkade obestånd; anstånd skulle dock få lämnas allenast där särskilt vägande skäl därtill föranleda. Uti här ifrågavarande fall, då gäldenärs eller löftesmans obestånd ej föreligger, skulle bemyndigandet allenast avse medgivande av *betalningsanstånd* men ej eftergift av själva fordringsanspråket.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anfört, får riksdagen *ej mindre* anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, såsom kapitalökning för *vattenkraftslånefonden* för budgetåret 1933/1934 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor att utgå av låne-medel;

än även i anledning av berörda motioner (I: 153 och II: 366) *dels* hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande ändrade grunder för beräkningen av räntan vid utlåning från statens utlåningsfonder, med hänsyn tagen jämväl till möjligheterna för en räntesänkning; *dels ock* anmäla, att riksdagen medgivit att det av 1929 års riksdag i skrivelse nr 97 givna bemyndigandet om rätt att biträda ackord m. m. må så tillvida utsträckas, att betalningsanstånd må meddelas även i fall, då dylikt anstånd ej påkallas av gäldenärs eller löftesmans iråkade obestånd, dock allenast där särskilt vägande skäl därtill föranleda.

Stockholm den 27 maj 1933.

Med undersätlig vördnad.
